

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Detmold, Samuel

5565 [1804/1805]

UR

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9634

טאם איהר פֿרנעהמט . (לו) חושי דוד'ס פֿרײנד קאם אַלואַ נאך דער שטאַט , אַלס עבן אבשלום אין ירושלים איינציהן זאָלטע .

טז (א) אַלס דוד איין וועניג פֿאַן דער בערגשפיצע רײנוועג וואָר , דאָ קאם איהם ציבא , מפיבשרה בורשע ענטגעגן , מיט איינעם פֿאַאַרע גוואַטעל . טער עזעל , דיא מיט צווייא הונדערט בראַטטן , הונדערט מאסן ראזינן , עבן זאָ פֿיל זאַממפֿריכטע , אונד איינעם שלויך וויין , בעלאַדן וואַרען .

(ב) דער קעניג שפראַך צו ציבא : וואָצו זאָלל דיזעס דיר ? ציבא ערווידרטע : דיא עזעל זינד פֿיר דיא קעניגליכע פֿאַמיליע צום רײטען , דאָס בראַט אונד דיא פֿריכטע צום עסן פֿיר דיא קנאַבען , אונד דער וויין צום טרינקען פֿיר דען מאַטען אין דער וויסטע .

(ג) דער קעניג פֿראַגטע : וואָ איזט דען דער זאָהן דײנעס העררן ? דוד , אַנטוואַרטטעטע ציבא דעם קעניג , איזט אין ירושלים . ער זאָגטע : איצט ווירד דאָ דרויזן ישראל'ס דאָן רײך מײנעם פֿאַטערס ווירד מיר איבערגעבן .

(ד) דער קעניג שפראַך דאָרויף צו ציבא : זייה , אַללעס , וואָס מפיבשרה בויצט , גהערט דײן . ציבא ערווידרטע : איך בין דיר פֿוספֿעלליג , לאַס מיך פֿערנר

אַשר הִשְׁמַעוּ: (לו) וַיבֹּא הוֹשִׁי רָעָה דָּוִד הָעִיר וְאֶבְשָׁלוֹם יָבֹא יְרוּשָׁלַם :

טז (א) וְדָוִד עָבַר מֵעַט מִהָרָאשׁ וְהָיָה צִיבָא נֶעַר מִפִּיבִשְׂרָה לְקָרְאָתוֹ וַיִּצְמַד חֲמֹרִים חֲכָשִׁים וְעַלִּיהֶם מֵאֲתָיִם לֶחֶם וּמֵאָה צְמוּקִים וּמֵאָה קִיץ וּנְבֵלִיץ: (ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִיבָא

צִיבָא מַה־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים לְבֵית־הַמֶּלֶךְ לְרִכְבּ וְלֶהֱלַחַם וְהַקִּיץ לְאֹכֹל הַנְּעָרִים וְהַיֵּיץ לְיִשְׁתּוֹת הַיַּעַף בַּמִּדְבָּר :

(ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאִיָּה בֶן־אֲדִנְיָה וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הֲנִיָּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם יֵשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלַכּוֹת אָבִי : (ד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִיבָא הֲנִיָּה לָּךְ כֹּל אֲשֶׁר לְמִפִּיבִשְׂרָה וַיֹּאמֶר צִיבָא

וְהַלְחָם הַשְׂתַּחֲוִיָּה רש"י

מסורה הוא : (לו) יבוא ירושלים . נתן לבו שיבא לירושלים :

טז (א) ומאה קיץ . ומאה מן דבילתא : (י) כה

מז (א) ומאה צמוקים , כת"י מאה איתכלין . קיץ , ר"ל פירות המיושאים בקיץ (לכ"ג) . וי"ת מאה מן דבילתא כלומר מאה ליטרין מאה יבשים

באור

(לו) יבוא ירושלים , נתן לבו שיבוא לירושלים (רש"י) , וכעין זה תרגמתיו . ולדעת הארמי ורד"ק הוא עתיד במקום עבר ושערו , כאלה כל חושי כל אנשים .

מז (א) ומאה צמוקים , כת"י מאה איתכלין . קיץ , ר"ל פירות המיושאים בקיץ (לכ"ג) . וי"ת מאה מן דבילתא כלומר מאה ליטרין מאה יבשים

הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֶמְצֵא־חַן בְּעֵינֶיךָ
 אֲדַנִּי הַמֶּלֶךְ : (ה) וּבֵאתֶם לְךָ
 דָּוִד עַד בַּחֲוִירִים וְהִנֵּה מִשֶּׁם
 אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית־
 שָׁאוּל וְשִׁמּוֹ שְׁמֵעִי בְּן־גֵּרָא יוֹצֵא
 יְצוּרָה וּמִקְלָל : (ו) וַיִּסְקַל
 בְּאַבְנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־
 עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם
 וְכָל־הַגִּבּוֹרִים מִיָּמֵינוּ
 וּמִשְׁמָאלוֹ : (ז) וְכֹה־אָמַר
 שְׁמֵעִי בְּקִלְלוֹ יָצָא אִישׁ
 הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיַּעַל :
 (ח) הַשֵּׁיב עָלַיָּה יְהוָה כֹּל דְּמֵי
 בֵּית־שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלְכָה הַחַתּוֹ
 וַיְהִי יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד
 אֲבִישָׁלוֹם בֶּנֶךָ וְהִנֵּה בְּרַעְתָּהּ כִּי
 אִישׁ דְּמִים אָתָּה : (ט) וַיֹּאמֶר אֲבִישִׁי בֶן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה

פֶּעַרְנָד גַּענָאָדַע אִין דִּינַעֵן אוּיִן פֶּינִדִין ,
 מִיִּין הַעֵרֶר אֹונֶד קַענִיג ! (ה) אַל־סֶדֶר
 קַענִיג רֹוד בִּין בַּחֲוִירִים גַּעקָאָמֵן וואָר ,
 זִיָּה , דָאָ קָאָם אִיִּין מֵאָן הַעֵרוּיִם , פֶּאָן
 דַּעַר פֶּאָמִילִיעַ שָׁאוּל'ס , זִיִּין נֶאָמַע וואָד
 שְׁמַעִי וואָהן גֵּרָא : דִּיזַעַר צָאָג דָאָהַעַר
 אֹונֶד שִׁמְפֶּטַע . (ו) וואָרְף מִיִּט
 שְׁטִינַעֵן נֶאָד רֹוד נֶאָךְ אֶל־לֵעֵן קֶרִיגִים
 קַנַעכְטֵן דַּעַם קַענִיגִם , נֶאָךְ דַּעַם פֶּאָלְקַע
 אֹונֶד דַּעַן הַעֵלְדִין , דִּיא צו זִינַעַר רַעכְטֵן
 אֹונֶד לִינְקֵן וואָרֵן . (ז) אֹונֶד שְׁפֶרְאָךְ
 פֶּאָלְגַענְדִּם אִין זִינַעַם שִׁמְפֶּן : הַיְנוּיִם ,
 דִּינַיִם בְּלוֹט־דִּיר־שְׁטִיגֶר אֹונֶד נִידַעַר־
 טֶרַעכְטִיגֶר מֵאָן ! (ח) דַּעַר עוּיִיגַע הַאָט
 אוּיִף דִּיךְ צוּרִיקֶגַעבֶר־אֶכְט , אַלְלַע בְּלוֹט־
 שוּלְדִין דַּעַם רֶהוּיִם שָׁאוּל'ס , אָן דַּעַסן
 שְׁטַעלְלַע דוּא רַעגִירֶט הַאָסֶט , אֹונֶד דִּיא
 רַעגִירֹונֶג דִּינַעַם וואָהנַע אֲבִשָׁלוֹם אִיבַעַר
 גַּעבֵן . דָאָ בִּיזֶט דוּא נֹון אִין דִּינַעַם אֹונֶג
 גְּלִיקַע ! ווייל דוּא אִיִּין בְּלוֹט־דִּיר־שְׁטִיגֶר
 מַענֶשׁ בִּיזֶט . (ט) אֲבִישִׁי וואָהן צְרוּיָה
 שְׁפֶרְאָךְ צוּם קַענִיג : וואָרוּם וואָלֶל דִּיזַעַר
 טָאָדַטַע

אִישׁ דְּמִים אָתָּה : (ט) וַיֹּאמֶר אֲבִישִׁי בֶן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה
 יקלל החתיוק'

באור

ינשים . (ו) וכל העם וגו' , דעת בעל
 הטעמים , שהכית האמת תחת מלת דוד
 המפסיק יותר מהטגינה שבמלת הגבורים ,
 משמע שזה מאמר בפני עצמו , ואינו שנ על
 ויסקל . ואינו כראיה כי לאיזה נודך וזכירה
 הכתוב פה ? ואין לומר כי פירושו שהלכו העם
 והגבורי' לימינו ולשמאלו שלא תגיע אל האבנים
 אל דוד , כי אין זה במשמעת הדברים . לכן
 כראיה כמו שכתב רד"ק , ששנ על ויסקל ,
 כלומר סקל כל העם והגבורים שהיו מימינו
 ומשמאלו

מכלל יופי

מז (א) וצמד חמורים , זוג הבהמות נקרא כן מפני החיבור : מאתים לחם ,
 כח"י הפסוק מאתן גריצין דלחם ומאה אתכלין דענבין יבישין ומאה מונן
 דרבלתא : (ב) ולהלחם , כתוב בלמ"ד ואינה נקראת ואין לה טעם : והקיץ ,
 הפירווח המיובשים בקיץ : (ו) ויסקל באבנים , השליך : (ז) ואיש הבליעל ,
 איש 7 א איש

טארטע הונד מיינען העררן אונד קעניג
 לעסטרו? ערלויבע, דאס איך היינט
 איבער געהע אונד איהם דען קאפף אב
 שלאגע, (י) דער קעניג ערווידרטע:
 וואס קימפערט'ס אייך אום מיך זעהנע
 צרוידיה'ס? מאג ער דאך לעסטרו!
 פיללויכט אויך, דאס איהם דער עוויגע
 איינגעגעבן: "לעסטרעדוד" אונד
 ווער ווירד זיך זאָרען אונטרשטערן,
 איהם צוזאָגן: וואָרום האסט דוא דיוס
 גטאהן? (יא) דוד שפראך פֿערנר
 געגן אבישי אונד אללע זיינע דיהנר:
 זיה! מיין לויבליכר זאָהן שטעהט מיר
 נאך דעם לעבן, וואָס זאָלל ניכט ערשט
 זיין בינימניטר טוהן? לאסט איהן
 אַלזאָ, דאָס ער לעסטרע, גוויס האָט
 עס איהם דער עוויגע איינגעגעבן.

(יב) פֿיללויכט ווירד דער עוויגע ענדליך
 אויף מיין עלענד זעהן, אונד מיר ווירד
 גוטס געבן, שטאַט דיועס הייטיגן פֿר
 ווינשן. (יג) דוד גינג אַלזאָ מיט זיינן
 לייטן אין דער לאַנדשטראַסע, אונד
 שמעי גינג אָן דער זייטע דעם בערגס
 הין. געגן איהם איכר, לעסטערטע
 איממער פֿאַרט, וואָרף מיט שטיינען
 נאך איהם, אונד עררענטע איינען
 שטויב. (יד) ענדליך לאַנגטע דער
 קעניג מיט זיינס געפֿאַלגע אַבגעמאַטעט
 (אין כחורים) אָן, אונד רוהטע זיך
 דאָזעלכזט אויס. (טו) אינדעסן וואָרן
 אבשלום, אונד אללע זיינע אַנדזענגר
 אויס

באור

ומשמאלו. (י) וכי'ח'וג', כלומר חולי
 מהשי"ת כהיה, להגיע זה העונש לדוד,
 ולזה אין ראוי שישתדלו במכירתו (רלב"ג).
 (יד) ויבא המלך, אל כחורים הנזכר.
 (כ) הבו

רשי

(י) כה יקלל • כן יקלל: ה' אמר לו •
 חיפש' אדם כמותו שהו' ראש לסנהדרין
 יקלל את המלך חס לא שנאמר לו מאת
 הקב"ה: (יב) יראה ה' צעני • דמעת
 עיני; (יד) וינפש' אס • כחורים: (כא)

באו

איש
עיני
שהצ
הכבו

באו ירושלים ואחיהפל אתו :
 (טז) ויהי כבא ישראל בא חושי
 הארבי רעה דוד אל-אבשלום
 ויאמר חושי אל-אבשלום יהי
 המלך יהי המלך : (יז) ויאמר
 אבשלום אל-חושי זה הסדף
 את-רעה למה לא-הלכת את-
 רעה : (יח) ויאמר חושי אל-
 אבשלום לא כי אשר בחר יהוה
 והעם הזה וכל-איש ישראל לא
 אהיה ואהו אשב : (יט) והישגית
 למי אני אעבד הלוא לפני בנו
 כאשר עבדתי לפני אביך בן
 אהיה לפניך : (כ) ויאמר
 אבשלום אל-אחיהפל הבו לכם
 עצה מה-נעשה : (כא) ויאמר
 אחיהפל אל-אבשלום בא אל-

אויס ישראל , אין ירושלים איינגעצאגן .
 אחיהפל וואר אויך דאכייא .
 (טז) אלס נון חושי דער ארכי , דוד'ס
 פריינד , פאר אבשלום ערשין , שפראך
 ער צו איהם . עם לעבע דער קעניג !
 עם לעבע דעם קעניג ! (יז) ווארויף
 אבשלום צו חושי זאגטע : איזט דיועס
 דיינע פריינדשאפט געגן דיין פריינד ;
 ווארום ביזט דוא ניכט מיט דיינס פריינדע
 געגאנגען ? (יח) חושי ערווירטע
 אבשלום : ניכט דאך ; נור דעסן , דען
 דער עוויגע , דיועס פאלק , אונד
 גאנץ ישראל ערוועהלטן , ווילל איך זיין ,
 נור ביא דעם ווילל איך בלייבען .
 (יט) אונד צווייטענס , ווער איזט'ס ,
 דעם איך דיהנן ווילל , איזט'ס ניכט זיין
 זאהן ? זא וויא איך אונטר דיינס פאטר
 געדיהנט האבע , ווערדע איך אויך
 אונטער דיר זיין . (כ) אבשלום זאגטע
 צו אחיהפל : געכט איינען ראהט ,
 וואס צו טוהן איזט . (כא) דא שפראך
 אחיהפל צו אבשלום : קאס צו דען
 קעכטווייברן דיינעם פאטרס , דיא ער
 צוריק געלאסן האט , דאז דווי צו
 היטן

פלגשי אביך אשר הניח לשמור

הבית באור

רשי לוק'

(כא) וחזקו ידי כל אשר אתך . כי
 עתה ידם רפה לעזור לך שאומרים
 כלכם
 (כ) הבו לכם , לשון רבים דרך כבוד , או פי'
 אתה והשכמים שאתך . (כא) ושמע וגו' ,
 לשון רבים ; והנה יען לו זה אחיהפל לחשבו ,
 אולי

מכלל יופי

איש הרשע : (יב) בעיני , י"מ בו כיהיו"ד הנקדמת ראוי' להאחר , וי"ח דמעת
 עיני ויחכן לפ' בעיני , ורו"ל הרגילו בזה מעין : (יג) בצלע , מלעיל , ולפי
 שהצלעות ב' צדדים היטין והשמאל כנה צד כל רבר בלשון צלע : ועפר , פועל
 הכבד נלקח ממלת עפר והכפל לחזק הענין : (כ) מה נעשה , בא לשון רבים
 ליחיד לחפארת : (כא) נבאשת , ענין חיעוב ומיאוס .

ז ב ז ב ז (ח) א

היטן ; דא ווירד גאנץ ישראל פֿר־
 נעהטן , וויא דוא דיינן פֿאַטער העראב־
 געווירדיגט האַסט , אונד דאָן ווערדן
 זיא דיא הענדע אַללער , דיא עם מיט
 דיר האַלטן אונטערשטיצן .
 (כב) אבשלום לים זיך אַלזאָ איין צעלט
 אויף דעם דאַכע אויפֿשלאַגען , אונד
 קאַם צו דען קעבסווייברן זיינס פֿאַטערס ,
 אים אַנגעזיכטע פֿאָן גאַנץ ישראל .
 (כג) אחיחפֿל'ס ראהט , דען ער איין
 דען דאמאָליגן צייטען גאַב , גאלט ,
 אַלס ווען מאַן גאַטט אום ראהט גפֿראַגט
 גהעטע , זאָ דזייליג וואָר אַללעם .
 וואָס אחיחפֿל געראַהטן , זאָוואָהל דוד
 אַלס אבשלום .

(א) אחיחפֿל שפראַך פֿערנר צו
 אבשלום : לאַס מיך צוועלף
 טויזענד מאַן אויסווכען , זאָ ווילל איך
 אויפֿברעכֿן , אונד דוד נאך אין דזער
 גאַכט נאַכזעצן . (ב) איהן איבער־
 פֿאַללען דאָ ער מידע אונד ערשלאַפֿט
 איזט אונד איהן דאַרוך אין שרעקן זעצן ;
 דיא מאַנשאַפֿט , דיא בייא איהם איזט ,
 ווירד דיא פֿלזכט ערגרייפֿן , איך ווערדע
 דאָן דען קעניג אַלליין ערשלאַגען .
 (ג) אונד אַללעם פֿאַלק דיר צוריק ברינגן
 קעננן ; דען , ערשלאַגען דען מאַן ,
 נאַכדעם

הבית ושמע כל־ישראל כי־
 נבא־שת את־אביך והזקו ידי
 פֿר־א־אִשֶׁר אָהָךְ : (כב) וַיָּטוּ
 לְאַבְשָׁלוֹם הָאֵהָל עַל־הַגִּג וַיָּבֹא
 אֶבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלְגֵשִׁי אָבִיו לְעֵינֵי
 כָּל־יִשְׂרָאֵל : (כג) וַעֲצַת אַחִיחֶפֶל
 אִשֶׁר יַעֲזֵן בַּיָּמִים הָהֵם פֶּאֶשֶׁר
 יִשְׂאֵל : בְּדַבֵּר הָאֱלֹהִים כִּן כָּל־
 עֲצַת אַחִיחֶפֶל גַּם־לְדָוִד גַּם־
 לְאַבְשָׁלוֹם :

יז (א) ויאמר אחיחפל אל־
 אבשלום אבחרה־נא שנים־
 עשר אלף איש ויאקומה
 וארדפה אחר־ידוד הלילה ;
 (ב) ואבוא עליו והוא יגע ורפה
 ידים והחרדתי אתו וגם כל־
 העם אשר־אתו והפיתי את
 המלך לבדו : (ג) ואשיבה כל
 העם אליך פשוב הכל האיש
 איש ק' ולא כחיב אשר

באור

רשי

אֶל־יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹא הָיָה הַקֶּשֶׁר אֶל תְּחִבּוּלָה
 לְבַחֵן אֶס לִבִּי יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל דָּוִד , וְלֹא יִירָאוּ
 מִלְּמַרְדּוֹ בּוֹ , אֲךְ כִּשְׂמֵעַ הַמַּעֲשֵׂה הַמְּגֹנָה
 מֵאַבְשָׁלוֹם כִּנְגַד אָבִיו , אִזּוֹ יִתְבַּאֵר לָהֶם , כִּי
 כִּבְשָׂאֵת דָּוִד , וְשִׂאִין הַקֶּשֶׁר לְבַחֵן לְבָנָם :
 יז (ג) כְּשׁוֹב הַבַּיִת , הַנִּכְוֵן בְּכָל הַפִּירוּשִׁי ,
 וְלִדְעוֹתוֹ שִׁיעוֹר הַכְּתוּב כֵּן : הַכּוֹת הָאִישׁ וְגו' כְּשׁוֹב הַבַּיִת , כְּלֹמַר מִמִּיתַת דָּוִד יִמָּשֶׁךְ
 שִׂישֵׁי כָּל יִשְׂרָאֵל אֶלֶיךָ , וְיִהְיֶה זֶה סֵנֵה שֶׁלֹא תִשְׁחִית אֶת עַמּוֹ , אֲךְ יִהְיֶה כָּל הָעָם שְׂלוֹם בְּנֵי
 מִלְּקָמָה , כִּי אִתְּךָ עֲשׂוֹלָא יִתְכַן שְׂתִּהִי

בְּלִבָּם הֵבִין יִתְחַרְט חֲלָל אָבִיו וְחָטוּ נִהְיִי
 שְׂנוֹחִים לְמִלְּךָ :
 יז (ג) כְּשׁוֹב הַבַּיִת אֶלֶיךָ . הַאִישׁ
 חָשׂר
 אֲשֶׁר מְבַאֵר מִנְּאֻמֵי בִּזְיוֹת הַפְּסוּקָה , הוּא כִּי רַב־נֶפֶשׁ
 וְלִדְעוֹתוֹ שִׁיעוֹר הַכְּתוּב כֵּן : הַכּוֹת הָאִישׁ וְגו' כְּשׁוֹב הַבַּיִת , כְּלֹמַר מִמִּיתַת דָּוִד יִמָּשֶׁךְ
 שִׂישֵׁי כָּל יִשְׂרָאֵל אֶלֶיךָ , וְיִהְיֶה זֶה סֵנֵה שֶׁלֹא תִשְׁחִית אֶת עַמּוֹ , אֲךְ יִהְיֶה כָּל הָעָם שְׂלוֹם בְּנֵי
 מִלְּקָמָה , כִּי אִתְּךָ עֲשׂוֹלָא יִתְכַן שְׂתִּהִי